

UKOM
predlagam.vladi@gov.si

Številka: 091-47/2014-4

Datum: 03. 12. 2014

Zadeva: Predlagam vladi - Prepoved uporabe dišav pri delu z ljudmi v javni upravi

Spoštovani,

v nadaljevanju vam posredujemo odgovor na Predlog - Prepoved uporabe dišav pri delu z ljudmi v javni upravi

PREDLOG

Predlagam prepoved uporabe dišav pri delu z ljudmi v javni upravi, ker imajo pravico do vseh storitev tudi ljudje, ki dišav oz. kemičnih spojin na splošno ne prenašajo.

V dišavah je veliko kemikalij, ki imajo škodljiv vpliv na zdravje ljudi. Ne gre samo za draženje dihalnih poti, kot npr. pri astmatikih, določene snovi se lahko v telesu človeka akumulirajo in povzročajo različne težave, od alergijskih pojavov na koži ali sluznici do nespecifičnih težav v obliki glavobolov, vrtoglavic, bolečin v mišicah, sklepov ... Uporaba "naravne" kozmetike problema ne more rešiti, ker je s to oznako lahko opremljeno tudi tisto, kar vsebuje le 10 % naravnih snovi. Vedno več ljudi je že tako občutljivih na kemikalije, da lahko živijo le še v kemično varnem okolju. V prisotnosti nadišavljenega človeka lahko celo padejo v nezavest. Gre za multiplo kemično občutljivost (MCS - multiple chemical sensitivity), število prizadetih v svetu hitro narašča. Problem ni le v reakciji na trenutno izpostavljenost ampak tudi v trajnih poškodbah, ki jih izpostavljenost kemikalijam povzroča, in vedno večji senzitivizaciji. Vsaka izpostavljenost občutljivost človeka poveča. Kemično občutljivi ljudje lahko čutijo vplive dišav tudi na oddaljenosti 100 m.

Po nekaterih državah so že uveljavljene popolne prepovedi uporabe dišav na določenih delovnih mestih. Nekaj primerov dobrih praks je navedenih na spletu.

ODGOVOR

Predlog je z vidika težav, ki jih kemikalije povzročajo preobčutljivim posameznikom, razumljiv. Dejstvo je, da številne kemikalije lahko povzročajo preobčutljivost in alergijske reakcije. Ob tem pa je potrebno upoštevati, da so takšni odzivi zelo odvisni od fizioloških preddispozicij posameznika in da nastajajo kot rezultat različnih procesov in vplivov, ki jih zaenkrat še ne poznamo dovolj.

Predlog, da bi uporabo dišav kar na počez prepovedali v javni upravi, je v praksi težko izvedljiv, predvsem pa nesorazmeren.

Že izraz "dišave" ne pomeni le parfumov, temveč vključuje tudi druge izdelke osebne higiene (mila, šamponi...:). Ti so prav tako odišavljeni in lahko povzročijo negativno reakcijo pri zelo občutljivih posameznikih. Dišave se ne uporabljajo le v kozmetičnih izdelkih, temveč so prisotne npr. tudi v čistilih, kar pomeni, da bi morali, če bi jih želeli popolnoma odstraniti, prepovedati tudi npr. uporabo čistil. Splošna in nejasna prepoved dišav (t. j. kozmetičnih izdelkov), zgolj v javni upravi, bi zelo nejasno in globoko posegla v intimno osebno sfero javnih uslužbencev (pravica do osebne higiene in urejenosti), odpravila pa bi le manjši delež tovrstnih vzrokov. Kemikalije, ki lahko povzročajo preobčutljivost, namreč niso le dišave oz. njihove sestavine, ampak se pojavljajo tudi v drugih izdelkih in okolščinah (onesnažen zrak v okolju, nanodelci v izpušnih plinih, osvežilci prostorov, oblačila, hrana, pohištvo,...) in ne le v ustanovah javne uprave.

Problem, ki ga izpostavlja predlog, bi bilo mogoče omiliti na manj rigorozen način. MZ bo, v sodelovanju z MJU, preučilo možnost o seznanitvi javnih ustanov s tem problemom in jim morebiti izdalo ustrezna priporočila, kako ravnati pri srečanjih s strankami, ki imajo tovrstne težave. Strankam bi tako omogočili, da se pred opravkom v javnih institucijah predhodno dogovorijo za individualno obravnavo.

Lep pozdrav,

Ministrstvo za zdravje RS